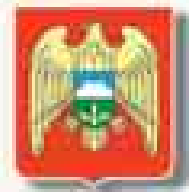

ЗАМАН

Газета издаётся на балкарском языке с 1924 года

Интернет-версия: zamankbr.ru

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ
ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ

ВРЕМЯ

ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА
КАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

Приёмгъа алыу

Битеу салынган вопрослагъа кёре тийишли буйрукъла берилгендиле

Юрий Коков Россей Федерацияны Президентини Къабарты-Малкъарда приёмныйинде бир къауум адамгъа тюбеп, аланы тилеклерине бла жарсыуларына тынгылагъанды.

Ала уа жашау болумланы игилендириу, тышында бийик технологиялы медицина болушлукъ алыргъа себеплик этиу, аренда эмда жер бла байламлы халланы тапландырыу,

коммунальнй жумушланы игилендириу, шахарланы бла эллени санитар-экология болумлары бла байламлы эдиле. Дагъыда сёз курорт-рекреация комплекси объектлерин жангыртыуу, промышленность производствону бла эл мюлкню айнытыуу онгларыны юслеринден да баргъанды.

КъМР-ни тийишли власть эмда управление органларына

битеу айтылган жумушланы тынгылы тинтирге эмда анга кёре мадарла этерге буюрулгъанды.

Приём баргъан кезиуде КъМР-ни баш федерал инспектору **Владимир Канунников** да болгъанды.

Быйылны башындан бери республиканы Башчысына жарсыуларын бла тилеклерин билдирип 77 адам тюбегенди.

ТЮБЕШИУ

Къабарты-Малкъарны ток бла чырмаусуз жалчытыуу амаллары сюзюлгендиле

Правительствону юйюнде КъМР-ни Башчысы **Юрий Коков** «МРСК Северного Кавказа» ПАО-ну баш директору **Юрий Зайцев** бла тюбешгенди. Ала Къабарты-Малкъарны ток бла

борчланы ёлчемлерин азайтыргъа кереклиси энчи чертилгенди. КъМР-ни власть органларыны бла «МРСК Северного Кавказа» акционер обществону араларында бирге ишлеу тап

чырмаусуз жалчытыуу, ол жаны бла жумушланы качестволарын кётюрюуно амалларын сюзгендиле.

Тюбешиюну кезиюнде ток ючюн телеулени жыйыууу нызамын андан ары кючлендире барыргъа, алгъындан къалган

къуралгъаны эмда къыйматлы болгъаны да белгиленгенди. Ол а болжалгъа салынмазлыкъ борчланы, эки жанына да хайырлы жумушланы терк да, тынгылы да тамамларгъа себеплик этмей къоярыкъ туююдю, деп айтылгъанды.

КЕНГЕШ

Хорламны Кюнюн бийик даражада ётдюрюу сыйлы борчха саналгъанды

Юрий Коков Правительствону юйюнде бардыргъан уллу кенгешде сёз Хорламны 71-жыллыгына тынгылы хазырланыуу эмда байрамны тийишлисича къурауу юсюнден баргъанды. Жыйылуугъа КъМР-ни Правительствосуну, бир-бир министрстволаны бла ведомстволаны, КъМР-де МВД-ны, МЧС-ни КъМР-де Баш управлениясыны, Нальчик шахар округну администрациясыны башчылары къатышхандыла.

Бююнлюкде Къабарты-Малкъарда 303 ветеран жашайды, ёлген аскерчилени юй бийчелеринден да 27-си барды. Аланы жумушлары къалай жалчытылгъанларына КъМР-ни оноучулары дайым да кёз-къулакъ болгъанлай турадыла. Былтыр республикада урушха къатышхан хар адамгъа жууаплы болурча къуллукъчула тохташдырылгъандыла. Ол амал хайырын кёрюзгенди. «Ветеранларыбызгъа мындан ары да къайгырыргъа, сакъ болургъа, бир затдан да жарсымазча этерге керекди», - деп чертгенди Юрий Коков.

Байрамны аллында ала юйюрлери бла бирге Элбрусну тийресинде былтыр алагъа деп ишленн-

ген тынгылы пансионатда солургъа, кюч алыргъа да боллукъдула. Эсгертемелени, мемориалланы, къарындаш къабырланы тап халгъа келтириу жаны бла мадарла да этиледиле. Аланы 90 процентинден асламы жангыртылгъанды. Толтуруучу власть органланы башчыларына 1 майгъа дери республиканы хар районунда Хорламны Кюнюн белгилеуге хазырланыуу къалай баргъанын билдирге буюрулгъанды.

Къаллай къуанчлы ишле белгиленгенлерини, жамауатны къоркъуусузлугъун жалчытыуу жаны бла не мадарла этилгенлерини юсюнден КъМР-ни культура министри **Мухадин Кумахов**, КъМР-де ич ишлени министри, полицияны генерал-майору **Игорь Ромашкин** билдиргендиле.

Жууукълашып келген байрамны магъанасы уллу болгъанына, ол кенг халда белгилениригине терен тюшюнюп, аны бийик даражада бардырыу, ветеранланы, Къабарты-Малкъарда жашагъанланы барысыны да эслеринде къалырча этер ючюн, къолдан келгенни аямазгъа керекди, дегенди республиканы Башчысы сёзюню ахырында.

Материалланы КъМР-ни Башчысыны бла Правительствосуну пресс-службасы хазырлагъанды.

ПРАВИТЕЛЬСТВО

Инвестиция программалагъа тюрлениуле кийирилгендиле

КъМР-ни Правительствосуну кезиулю жыйылыуунда республикалы инвестиция программалагъа тюрлениуле кийирилгендиле, муниципал жер контролну тамамлануу низамы тохташдырылганды эмда Уллу Хорламны 71-жыллыгын эм КъМАССР-ни халкъ артисти Отарланы Омарны 100-жыллыгын белгилеуге хазырланыу жаны бла буйрукъла къабыл кюрюлгендиле. Битеу да бирге Министрлени кабинети 27 бегимни проекттин тинтгенди. Жыйылыууну премьер-министр Мусукланы Алий бардырганды.

Бегимлени асламы экономика сфера бла байламлы эдиле. Биринчиден, КъМР-ни быйылгъа эмда келир жылгъа инвестиция программаларына тюзетиуле кийирилгендиле. Экономиканы айнытуу министр Рахайланы Борис билдиргенича, алада сёз перинатал араны эм кеп функциялы араланы къурулушларына, Элбрусда къар юзюлюуге къажуу объектлени битдирирге ахчаны юлешууну юсюнден барады.

КъМР-ни Правительствосу 2009 жылда 26 февральда чыгъаргъан 40-ПП номерли бегимге тюзетиуле да къабыл кюрюлгендиле. Рахайланы Борис айтханыча, алай бла КъМР-ни Гарантия фондуну иши тап халгъа келтириледи. Ол а шендюю экономика болумда аны ышангылыгын иглендирирге онг берликди.

Тыш къыраллы гражданагъа Россейде ишлерге эркинлик берген патентлени беруу жаны бла бир-бир къырал полномочияланы кеп функциялы арала толтурлукудула. Ол жаны бла бегимни да Рахайланы Борис

турулганды. Республиканы бюджетине 51,8 миллион сом тюшгенди, -дегенди докладчы эмда хар объектни юсюнден энчи айтханды.

Регион магъаналы жоллада машиналары салырча жерлени, ол санда хакъсыз эмда хакъ теленгенлени да, къурауну эм аланы хайырланыуну низамы да къабыл этилгенди. Бегимни проектти бла шагъырей эте, КъМР-ни Жол мюлк жаны бла управлениясыны башчысыны къуллугъун толтургъан Жа-

буйрукъ бла КъМР-ни урунуу, иш бла жалчытуу эм социальный къоруулау министри Тубейланы Альберт шагъырей этгенди.

Уллу Хорламны 71-жыллыгын эм КъМАССР-ни халкъ артисти Отарланы Омарны 100-жыллыгын белгилеуге хазырланыу жумушла да башлангандыла. Культура министр Мухадин Кумахов бегимле битеу жууаплы органла бла келишдирилгенлерин чертгенди. Битеулю билим берген эмда

Былтыр 3 августда Нальчикде Мусов орамда бардырылгъан терроризмге къажуу операциядан сора мюлклерин тас этген гражданагъа компенсация теленирикди. РФ-ни МЧС-ини КъМР-де Баш управлениясыны таматасы Михаил Надёжин айтханыча, федерал бюджетден 2,2 миллион сом бөлүнгенди. Андан 846 минг сом къурулуш ишлеге берилликди, къалгъаны уа ырысхыларын тас этгенлеге юлешинирикди. Жыйылыуда «КъМР-де халкъ-

рашыулары Алим документ жолда жюриуюну къоркъуусулугъун жалчытыргъа, жолланы эркин этерге болушуругъун билдиргенди.

КъМР-ни эмда РФ-ни Правительстволарыны араларында «Транспорт системаны айнытуу» къырал подпрограмманы «Жол мюлк» подпрограммасыны чеклеринде келишим этилликди. Жарашыулары Алим айтханыча, анга кере республикагъа жолланы тапландыругъа трансфертле бөлүнюрюкюле.

2012-2018 жыллада къырал (муниципал) учреждениялада айлыкны телеуно системасын тап халгъа келтируу жаны бла программаны тамамларгъа жууаплы орган да сайланганды. Ол жаны бла правительстволу

къошакъ билим берген программалагъа кере окъугъан жаш адамлары эсепге алыуу жаны бла бирикдирилген ведомстволар аралы федерал системаны регион бөлүмю къуралады. КъМР-ни Правительствосуну Председателини орунбасары - билим беруу, илму эм жаш телюну ишлери жаны бла министр Нина Емузова айтханыча, аны болушлугъу бла регионда къаллай бир окъуучу болгъанын, билим беруу учреждениялагъа очередьлени юслеринден толугъа шартланы билерге онг боллукъду. Андан сора да, адам да къарамай къойгъан сабийлени ачыкларча мадарла этилликди. «Дагыда къагыт документлени санын азайтыргъа къолдан келликди», -дегенди министр.

ны жашуу журт-коммунальный мюлк жумушла бла жалчытууну юсюнден» бегимни проектти тинтилгенди, бир-бир министерстволаны болумлары тюзетилгендиле, Правительствону къауумунда тюрлениуле бла байламлы КъМР-ни Эвакуация комиссиясы да жангыртылганды, къырал учреждениялада отлукъ-энергетика эм сууну хайырланыуну мардасын тохташдырууну низамы да сюзюлгенди. «КъМР-ни Культура хазнасыны объектлерин сакълау жаны бла болумгъа» редакция тюзетиуле этилгендиле.

Жыйылыуда башха бегимлени проектлери тинтилип, къабыл кюрюлгендиле. Кенгешге федерал инспектор Владимир Глуценко да къатышханды.

ТИКАЛАНЫ Фатима.

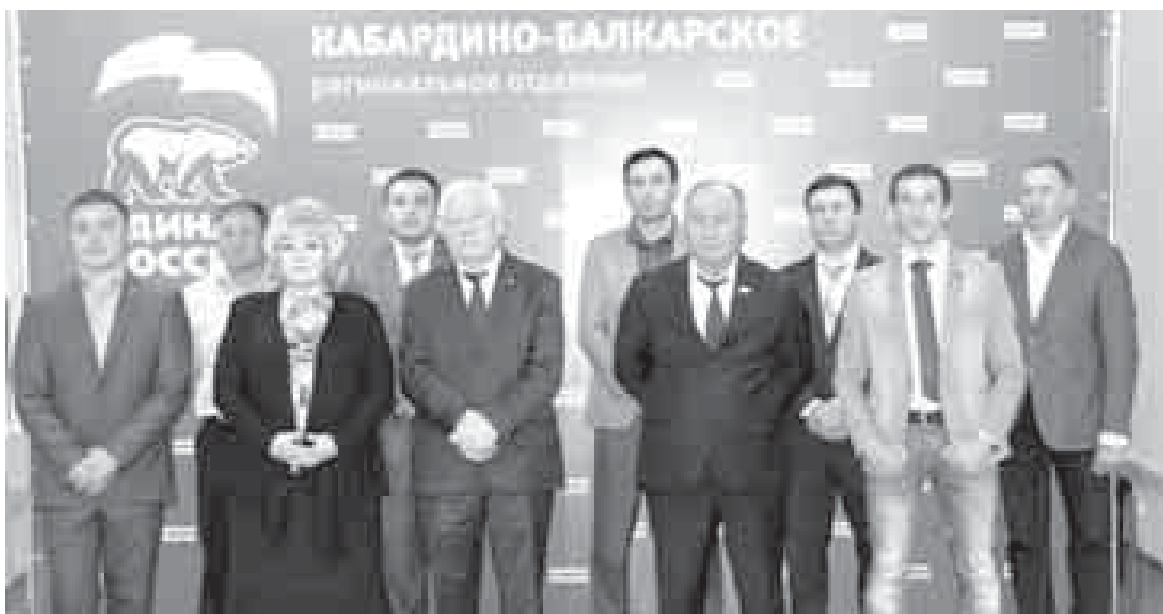
АЙЫРЫУЛА

Владимир Путин «Единая Россияда» алгъадан къол кетюрюуге къатышханлагъа жетишимле тежегенди

«Единая Россияны» ара толтуруучу комитетинде Россейни Президенти Владимир Путин бла партияны председатели, РФ-ни премьер-министри Дмитрий Медведев алгъадан къол кетюрюуге къатышханла бла тубешгендиле. Ол тюзюнлей эфирде партияны битеу регион бөлүмлеринде кёрюлтюлгенди, деп билдиреди KABARDIN-BALKAR.ER.RU

Ушакъны кезиуунде къыралны оноучусу «Единая Россиядан» келир айырыулада ачыкълыкны, тюз ниетликни юлгюсюн кёрюлтюрюун тилегенди. «Алгъадан къол кетюрюу къыралгъа жангычылыкъды, болсада партия аны сынап кёргенди», -дегенди.

Владимир Путин алгъадан къол кетюрюу жангы, бийик билимни, талпынуулу, сейирлик адамлары, политиклени табаргъа себеплик этеригине,

ала келир айырыулада биринчи атламларын этип, жамауатха хайырларын кёрюлтюрюклерине ийнанганын билдиргенди.

Къырал башчы быйыл Думагъа айырыула бла бирге регионлары жарымында Россей Федерацияны субъектлерини

башчылары, муниципал советлеге бла регион парламентлеге депутатла да сайланырыкъларын эсге салганды. «Аны себепли

сизден тилеригим – кюрешни тюзлюк бла бардырууну юлгюсюн кёрюлтюрюу», -дегенди президент, алгъадан къол кетюрюуге къатышханлагъа айланып.

«Единая Россия» арт жыллада баш политика кючге саналады. Жаланда къыралны парламентинде депутатланы саны бла угъай, бардыргъан политикасыны магъанасы бла да. Ол адамлары ыразы этерге итиниуюну, оюмлукъну, жууаплылыкъны, кесине артыкъ махтау излемеуюну, керексиз жаншауладан керуу болууну политикасыды.

Бирле бардыла да: айырычулары кеслерине тартыр ючюн, не айтадыла, не къаладыла. Арта да Аллах буюргъан болур деп. «Единая Россия» аллай масхапсызлыкъны бир заманда да этмегенди, мындан ары да алай боллугъуна ийнанам, -дегенди Путин.

Митинг

Пролетариатны бачамасыны намысын кёргендиле

Ленинни тууган кюнүндө Къабарты-Малкъарны коммунистлери битеудуния пролетариатны бачамасыны эсгертмесине гюлле салгандыла. Ызы бла уа КПРФ-ни КъМР-де регион бөлүмюню отчёт конференциясы болганды.

Келишиюлюккю майданында акылманны эсгертмесине аллын-

да быйыл адам кеп жыйылган эди. Регион бөлүмю башчысы Борис Паштов, митингни ача, аланы арасында жаш адамла болганларын, таматала да келгенлерин иги шартха санаганды.

Ол, жыйылганланы Ленинни 146-жыллыгы бла алгышлай, анга хурмет этерге кереклисин

чертгенди. «Келир жыл биз пролетариатны кыралы кыралганлы 100-жыллыгын белгилерикбиз, бу байрамга иги хазырланьрга борчлубуз. Ленинге кертчиллигибизни уа харкюнлюк ишибизде кёргюзторге керекбиз», - дегенди ол.

АБДУЛЛАХЛАНЫ Фатима.
Сурат авторнуду.

Акция

Эсибизде тутабыз, ёхтемленебиз!

«Аппамы хорламы-мени хорламы», «Эсимде тутам, ёхтемленеме» - быллай чакырыула бла 2005 жылдан Уллу Хорламны байрамын белгилеуню аллында «Георгиевская лента» атлы битеухалкь акцияла бардырыладыла. Аланы муратлары озган ёмюрню эм къанлы урушунда жанларын аямай мамырлыкны кьоруулаганланы эсде тутууду, биз аланы туудукълары болганыбызны, ала бла ёхтемленерге кереклигибизни, аланы унутургъа жарамганын билдириуду.

Аны бла бирге Георгиевская лента фашизмни хорлаган совет халкыны бирлигин кёргюзтеди. Аны эки тюрсюню, отну бла ёртенни суратлай, аскер жигитликни бла махтаулыккю белгилери боладыла. Бу акция, былтырча, кыралда 22 апрельде башланганды. Хар шахарда, субъектде адамла эки тюрсюню журунла юлешингендиле. Къабарты-Малкъарны Билим берюу, илму эмда жаш тёлюню ишлери жаны бла министрствосу бла Урушну, урунуу, Саууланган кючлени эмда право

низамны сакълаучу органланы ветеранларыны Нальчик шахар совети кырап, республиканы ара шахарында «Георгиевская лента» атлы эстафета башланганды. Бу огуурлу жумушну толтурургъа волонтёрла, студентле бла окъуучула жыйылгандыла.

Аланы ветеранланы башда айтылган советини башчысы Абдулаланы Мустафа алгышлаганды. «Мен бек алгъа сизге бери келип эм огуурсуз жаубузну – фашизмни хорлаган ата-бабаларыбызны эсгергенигиз ючюн ыспас этеме. Ала мамырлыкны келтирер ючюн танкладан чыгалмай кюйгендиле, Ата журтларын душман огундан кёкюреклери бла жапхандыла.

Сиз байрамга аскер махтаулыккю шахарында – Нальчикде тубейсиз. Аны гитлерчиледен кьоруулай тогуз минг адам жан бергендиле. Ара шахарда Уллу Ата журт урушха кьатышхан жангыз да 148 инсан кьалгандыла, алагъа сакъ болугъуз. Сизге уа насып, жетишимле, саурукъ тежейме, муратларыгызгъа жетигиз. Биз

гитче ата журтубузну-Къабарты-Малкъарны, Россейни да сизге кьоябыз, къачан да алгъа барыгъыз», - дегенди ол.

Сагъынылган ведомствону башчысыны орунбасары Геккиланы Султан ала бу акцияны кырауу бла ветеранларыбызгъа уллу хурмет этгенлерин кёргюзторге суйгенлерин билдиргенди. Аланы муратлары жаш тёлюню озган ёмюрню эм кюйсюз урушунда Хорлам къалай кыйын бла келгенине тюшондюрюуду.

Бу иш талай жылны бардырылады, ол тереге айланьрына ышанама. Биз аны бла бирге «Эсгеруню эстафетасын» да кырайбыз. Георгиевский лентаны республикабызны шахарларыны бла районларыны орамлары бла элтирикбиз, дегенди ол.

Ала, КъМР-ни Правительствосуну аллында майдандан 70-метрлик Георгиевская лентаны Абхазия майданнга дери элте, аны Черек районну келечилерине ётдюргендиле.

КУЛЬЧАЛАНЫ Зульфия.
Сурат авторнуду.

БЕЛГИЛЕУ

Муниципалитетлени келечилерине - алгышла, саугъала, концерт

21 апрельде Россейде бек жаш байрамдан бири белгиленеди - Жер-жерли самоуправленияны кюню. Быйыл анга төрт жыл толганды. Орта кюн Нальчикде Кырал концерт залда бу датагъа аталган кыуанчлы жыйылыу болганды. Анга толтуруучу власть органланы келечилери, депутатла, эллени бла районланы башчылары жыйылган эдиле.

КъМР-ни Башчысыны Администрациясыны таматасыны орунбасары - Жер-жерли самоуправленияны вопрослары жаны бла управленияны начальниги **Сарбашланы Светлана** жыйылганланы Къабарты-Малкъарны Башчысы

администрациясында, артда Нальчикни мэриясында кеп жылланы ишлегенин белгилеп, залда жыйылганланы коллегаларына санаганын айтханды. «Сиз адамлагъа бек жуукъсуз, аланы жарсыуларын, кыуанчларын кимден

Юрий Коквну атындан алгышлаганды. Ол бу кюнледе бир кыауум адамга сыйлы атауу юсюнден указгъа кьол салыннганын да билдиргенди. Кеп жылланы бет жарыккы ишлегенлери эм болдургъан жетишимлери ючюн Черек муниципал районну физкультура, спорт, туризм эм жамауат организацияла жаны бла управлениясыны башчысы **Аккылары Хасан** эмда Терк районну Ново-Хамидие элини башчысы **Станислав Гукешев** Къабарты-Малкъар Республиканы Сыйлы грамотасы бла саугъалангандыла.

Бахсан районну таматасы **Хасан Сижажев** «КъМР-ни эл мюлкюню сыйлы кыуллукъчусу», Урван районну башчысыны экинчиси **Рита Казова** бла Прохладна районну учрежденияларыны бухгалтер учёт жаны бла управлениясыны башчысы **Надежда Козырева** «КъМР-ни сыйлы экономисти» деген атлагъа тийишли кёрюлгендиле.

Светлана Магомедовна Министрлени кабинетини атындан да жер-жерли власть органланы келечилерини уллу кыауумуна КъМР-ни Правительствосуну Сыйлы грамотасын бергенди. Аланы арасында Яникой элли башчысы **Бепайланы Илияс**, Элбрус районну администрациясыны билим берюу управлениясыны башчысы **Моллаланы Сулейман** да бар эдиле.

Жер-жерли власть органлада ишлегенлени профессионал байрамлары бла КъМР-ни Парламентини спикерини орунбасары **Жанатайлы Салим** да алгышлаганды. Ол кеси да Чегем районну

да иги билесиз. Кьолугъуздан келгенича алагъа болушханьгыз ючюн сау болугъуз», - деп, ол алагъа насып, кыуанч, саурукъ, ырахатлыкъ тежегенди.

Кеси да саугъасыз келмегенди. Муниципал кыуллукъчуланы уллу кыауумуна КъМР-ни Парламентини Сыйлы грамотасы берилген эди. Аланы арасында Бызынгы элли администрациясыны башчысы **Рахайланы Исмайыл** да барды.

Жыйылыуда муниципал кыуалыуланы араларында бардырылган конкурсну кёрюмдюлери белгиле болгандыла. Алай бла «Бек иги эл» деген атха Баксанёнок тийишли болганды. Шахарланы арасында биринчи жерге Нарткъала чыккыганды. «Бек иги тиширы – элли башчысы» деген конкурсда уа Прохладна районну Малокановское элли башчысы **Санета Пурик** хорлаганды. Жер-жерли самоуправление органланы ишлерин бек иги белгиле этген газетте уа «Зольские вести» саналганды. Битеу хорлаганлагъа грамотала эмда ахча саугъала берилгендиле.

Байрамны концерт программасы да бай эди. Районладан чыгъармачылыкъ коллективле бла бирге сахнагъа республикада белгиле артистле, Музыка театрны солисти Жаболаны Замира, КъМР-ни сыйлы артисти Амирхан Хавпачев, Занкишиланы Марат, «Терчанка» халкь ансамбль эм башхала чыккыгандыла.

ТИКАЛАНЫ Фатима.
Суратны **Элина КАРАЕВА** алганды.

Форум

Элбрусда битеу дуняны кыралларынган 200-ден аслам студент жыйыллыккыды

23-25 апрельде Элбрусда «Перспектива-2016» 20-чы Халкыла аралы илму конференция бардырылыккыды. Анга Россейден, Германиядан, Американы Бирлешген Штатларынган, Сербиядан, Монголиядан, Сириядан, Къазахстандан, Украинадан, Белоруссиядан, Абхазиядан эм Юг Осетиядан 200-ден аслам студент кьатышырыккыды.

Конференцияны чеклеринде дискуссия майданла, тюрлю-тюрлю секцияла бардырыргъа, лекцияла, экскурсияла кыуаргъа белгиленеди.

Форум КъМКъУ-ну Элбрусда окъутуу-илму комплексини конференц залында бардырылыккыды. Ол 10 сагъатда башланьрыккыды.

Байрам

Ингушетияда Къайсыннга хурмет уллуду, Магасны ариу орамларындан бири аны атын жюрютеди

Атланыу

Озгъан ыйых кюн кюншу Ингушетия Республика ара шахары Магас жангидан къуралгъанлы 22-жыллыгын белгилегенди. Адетдеча къууанчлагъа Шимал-Кавказ федерал округну регионларындан къонакъла да чакъырылгъандыла. Къабарты-Малкъардан баргъанлагъа уа «Къайсыннга жюз атлам» деген проектни башчысы Тетуулары Хадис таматалыкъ этгенди. Ол къауумгъа Ташлы-Тала элден «Ийнар» жыр-тепсеу ансамбль да киргенди. Бизни келечилерибизни Магасны мэри чакъыргъан эди.

Бизни жерлешлерибиз ары тынгылы хазырланып баргъанларын белгилерге сюеме. Ала машиналарына Къайсынны сураты бла плакатла жабышдыргъандыла. «Ийнар» а жангы кийимле тикдиргенди, малкъар халкъ жырланы да хазырлагъанды.

Республиканы таматасы алгъышлайды

Байрам сагъат юч бола республиканы ара шахарына баш майданында башланганды. Аны мотоциклчиле ачхандыла. Шахарчылары, къонакъ-

алгъышлап. Ол аланы бу аламан байрамгъа чакъыргъанлагъа жюрек ыразылыгын билдиргенди. «Бизни малкъар халкъыбыз ингушлула эмда бир къауум башха миллетле бла бирге кечгюнчюлюкню ачылыгын, артха, туугъан жерлерине къайтып, жангидан жашау къурауну къууанчын да сынагъандыла. Бюгюн да жарыкъ кюн-

шухлукъну юзмегенлерини юсюнден кеп сейирлик шартла келтирип айтхандыла. «Тюнене бизде уллу жауун жаугъанды, бюгюн а къаллай ариу кюн тийипди, кекде уа бир булут да жокъду. Аллах да бизге себеплик этеди. Сиз да, малкъар халкъны келечилери, бизни бек къууандыргъансыз. «Ийнар» ансамблигиз а жюрекге

Юнус-Бек Евкуров.

сыз Интернет эмда вай-фай. «Ананы» хурметине ишленген аллея, Чечен Республиканы биринчи президенти Ахмат –жахи Кадыров атлы солуу парк, спортда жетишимле болдурганланы хурметлерине къуралган аллея... Быланы къайсысына кирсенг да, тазалыкъ, тизгинлик сейир этдиреди. Жаш адамла олтурууп, солудула, бир бирлери бла ушакъ этедиле. Чеплеу чеплеп, тегерекни кирлендирген жокъду.

Жашау журтланы арбазларында назыла ёседиле, ариу плитка салыныпды. Мекамланы архитектура кёрюмдюлерине да эс бурмай къоймайса. Никита Хрущёвха да уллу хурмет этилгени кёрюнюп турады. Аны аты уллу орамладан бирине аталгъанды.

Магас ариуду, сейирликди. Аны орамларында кеп къатлы мекамланы къатларында жангыларыны къурулушлары къыстау барадыла. Шахар ёседиле, жашнайды. Ингушетияны ара шахарын Назраньдан Магасха кечюргенлерине да жамауат ыразыды. Аны оноуу Нальчикде 1993 жылны 7 декабринде къабыл этилгенин да эсигизге салыргъа сюеме.

Закий поэтни биледиле, назмуларын окъуйдула

Баш орам бла бир кесек ёргерек барсанг а, Къайсынны атын жюрютген узун орамгъа чыгъаса. Биз алай-

ланы да алгъышларгъа Ингушетияны башчысы Юнус-Бек Евкуров, башха къуллукъчула да келген эдиле. Анда сёлеше, республиканы таматасы Магас къысха заманы ичинде ишленип, жамауатны ёхтемлиги болгъанын, аны алда жарыкъ заманла сакълагъанларын, ол мындан ары да айный барырча мадарла этилликлерин айтханды. Шахарны мэри Беслан Цечоев а эрттенликде байрамгъа аталып мотопробег, спортну кеп тюрлюлеринден эришиуле болгъанларын, эл мюлк продуктланы ярмаркасы бардырылгъанын, республиканы художниклерини сурат кёрмючю да къуралгъанын билдиргенди.

«Ийнаргъа» сюелип къарс ургъандыла

Алания майданда юч сагъатдан артыкъ заманы баргъан концерт программагъа уа «Голос. Дети» деген телеконкурсну финалисти Рагда Ханиева, белгили жырчы Сагдиана, ингуш эстраданы жулдузлары, хореография коллективлери да къатышхандыла. Алагъа къараучула жарыкъ тюбегендиле. Ташлы-Таладан «Ийнар» къауум а нарт батырланы кийимлери бла чыкыгъанда, алгъа майдан шумсуз болгъан эди, алай жырлап башлагъанлай а, халкъ ёрге туруп, ахырына дери сюелип, иги кесекге дери къарс къакыгъандыла.

Тетуулары Хадис да сёлешгенди кюншу республиканы жамауатын

лерибизден бириди - биз жангыргъан Ингушетияны кёребиз, къарындашларыбызны, эгечлерибизни жетишимлери келюбюзно кётюредиле», - дегенди.

Ыспаслау

Къабарты-Малкъарны халкъ поэти, Ленинчи саугъаны лауреаты Къулийланы Къайсын къарындаш республиканы жамауаты бла къадаарын къаты байлашдыргъанын да эсгертгенди Тетуу улу. Ингушлу халкъ да анга уллу хурмет этгенин, Магас шахарны бек ариу эмда бек уллу орамларындан бирине закийни атын атап, аны 2007 жылда «Этген ахшы ишлери ючюн» майдал бла саугъалагъанын (ауушханындан сора) да айтып, ыспас этгенди. Сора Къайсын 1957 жылда жазгъан «Алгъыш» деген назмуну келден айтханды. Анга да жыйылгъанла толкъун къарсла бла тюбегендиле.

-Бизни байрамыбызгъа къатышыргъа къарындаш малкъар халкъны келечилери келгенлерине биз бек ыразыбыз. Сау болугъуз. Мындан ары да юйюгюзден жаланда къууанчлагъа чыгъа туругъуз! Сиз бизге къуру къолугъуз бла келмегенигиз ючюн да ыспас этебиз, - дегенди Магасны мэри Беслан Цечоев.

Тансыкълау

Шахарны сыйлы къартлары, Улуу Ата журт урушну, урунуу да ветеранлары Орта Азияда кечгюнчюлюкде малкъарлыла бла бирге къалай тургъанларыны, бюгюнлюкде да

балхам жакыгъан кибики эди. Бек сау болугъуз, къарындашларыбызгъа салам айтыгъыз», - деп ашыргъандыла ингушлула «Къайсыннга жюз атлам» деген проектни юсю бла къуралып баргъан делегацияны.

Тазалыкъ тамашагъа къалдырады

Къонакъгъа келген жерни юсюнден бир къауум шартны билдириуну дурус кёреме. Ол арт он жылланы ичинде жангидан къуралгъан ара шахарладан бириди. Анда жыйырма мингге жууукъ адам жашайды. 1994 жылны 15 апрелинде Россейни президенти Борис Ельцин «Ингушетия Республиканы ара шахарын ишлеуну юсюнден» бегимге къол салгъан эди.

Ол Магасны кюнюча белгиленеди.

Шахарны ариулугъун, тазалыгын да белгилерге сюеме. Анга кирген жерде ингушлула «Алан къабакъ» ишлегендиле. Аны ызындан а кепюрню тёрт жанында уа тёрт уллу таш къуш шахарны къалауурларыча сюеледиле. Алания атлы проспект шахарны ортасы бла барады. Алайда республиканы Правительствосуну, Халкъ жыйылыуну мекамлары, арлакъда уа телеара, Келишиулюкню 105- метрлик къаласы.

Бизни эсибизни кесине бургъан затла шахарны орамларында дагъыда бар эдиле - автобуса тохтаучу жерледе шёндюгю излемлеге келишген комплексле, электрон китапла, хакъ-

да Рашид Хамхоев деп бир жашны тохтабыз да, Къулий улу ким болгъанын билемисе, деп сорабыз. Ол а, кеп сагъыш эте турмай: «Бизни киеубюз, аты дунягъа айтылгъан закий поэт, - дейди. - Школларыбызда аны назмуларын окъуйдула сабийле.

Дагъыда ол бизни белгили поэтибиз Чахкиев бла шуёхлукъ жюрютгенди. Алайды да, Къайсынны атын эшитмеген мында кеп адам жокъду. Шахарыбызны ара орамларындан бирине да аны атын бошдан атамагъанбыз». Рашид бизни бла суратха тюшерге да суйгенди.

ХОЛАЛАНЫ Марзият.
Суратланы автор алгъанды.

Кьолдан устала

Сабийлигимден бери таныгъан огъурлу, не заманда да жумушакъ, ариу селешген Ёзденланы Нюржан (Этезланы Жамалны (жаннетли болсун) юйдегиси) ким да юлгю алырчады. Мен аны бла кьоншулукъда жашагъанма, кызылары бла тенглик жюрютгенме, кеп туз - гыржынын ашагъанма. Кесине да биз келин деген болмасакъ, атын бир заманда айтмагъанбыз хурмет этип. Ол Быллымданды, Тёбен Чегемде уа келинди. Элде аны намысы-сыйы бек жюрюйдю.

Таулу тишириуну сыфатын, ич дунясын, юйор тутханын, сабий ёсдюргенин, кьолдан усталыгын ачыкларгъа суйген Нюржаннга кьараса тамамды, деригим келеди.

Нюржан миллет усталыкыла унутулуп баргъанларына жарыйды. Чемерле сау кьадарда, ёсюп келген тёлю аланы сынауларын алыргъа юйретирге керекди, дейди. Ол да анасындан юйренгенди. Кесине кызыларына, келинлерине да бергенди билген затларын. Алай аны кьолгъа алып бардыргъан бююнлюкде бири да жокъду. «Анга заман керекди, биз а бирибиз сабийледен, бирибиз ишден, юй жумушдан бошамайбыз», - дейдиле ала, бизни ушагъыбызгъа кьошула.

Юйренирге суйгенле алай кеп туюлдуле, - деп жарыйды Нюржан. - Келедиле кызычыкыла бир-эки кереден сора эринипми огъесе жаратмаймы, тохтап кьаладыла.

Фестиваль

Сахна оюнла, жырла башха-башха тиллеге

Бу кюнледе Нальчикде 4-чю номерли гимназияда «Танышайык» деген ат бла фестиваль болгъанды. Ол 2008 жылдан бери бардырылады. Анга жангыз окъуучула угъай, аталанада да кьатышадыла.

Жыл сайын тюрю-тюрю темаланы алып, жаш адамла ала бла байламлы оюнла кьурайдыла. Аны магъанасы недеди десегиз а, окъуучулары заманларын зырафына кьоратмагъанлай, кеслерин сахнада эркин тутаргъа юйретюйдю. Сабийле хазырлагъан затла, жырла хар кьарагъанны келюп кетюрюп, жюреклерине да жетгенлери баямды.

Быйыл фестиваль Полиглотну жылына аталгъанды. Аны себепли башха-башха тилледе селешип, ариу жырла да айтхандыла. Биринчиден, гитче класслада окъугъанла кеслерине усталыкларын кёргозтгендиле. Ызы бла уа аладан абаданыракъла, аналары да кьатышып, Н.В. Гогольну «Ночь перед Рождеством» деген чыгъармасына кере спектакль салгъандыла. Андагъы жигитле испан, англиз, француз, кытай, арап, малкьар, кьабарты эмда башха тилледе шатык селешип сейирсиндиргендиле.

Андан сора бирси классладагъыла «Окьургъа соймейме, юйдегили болургъа излейме» деген оюнну кёргозтгендиле. Ала барысы да терен магъаналы, сагъыш этдирген чыгъармаладыла. Ёсюп келген жаш тёлюню арасында уа аллай фахмулу, билимге итинген сабийле кеп болгъанлары бютюнда кьууандырады.

- Биз окъуучулары школда бирликге юйретирге борчлубуз. Миллетлени аманнга, игиге юлеширге жарамайды. Хар жерде да башха халкыладан келген адамлагъа эриши айтхандыла. «Понаехали» деген сёзюню терк-терк эшите турургъа тюшеди. Ол бек терсди.

Гимназиябызда жыйырмадан аслам миллетли сабийлери окъуйдула. Биз анга бек кьууанабыз, андан да кеп келселе да, угъайыбыз жокъду. Бююнлюкде аланы тюз оюм этерге, бир бирни басын кьыламай жашаргъа, ахшы ниетге, намысха итинирча юйретирге борчлубуз, - дегенди гимназияны директору Римма Нагоева.

Сахнада ойнагъанлары залда олтургъан тенглерни кызыу кьарсла бла тюбеп кьууандыргъанлары директорну айтхан сёзлерине шагъатлыкъ этгенди. Фестивальгъа келген КьМР-ни Парламентини Билим берю, илму эм жаш тёлю политика жаны бла комитетини башчысы Светлана Азикова окъуучулары хазырлагъан устазлагъа, ата-аналагъа да ыразылыгын билдирип, ала жаш тёлюню тюз жаны бла айныуна себеплик этгенлерин чертгенди. Быллай фестивальгъа башха школада да бардырылыргъа тийишлисин да айтханды.

ТЕМУККУЛАНЫ Амина.

Нюржанны кийизи Москваны музейинде тагъылыпды

Москвадан келген журналистле бла.

Уллу селешип аны киши эшитмегенди. Юйде, тышында да жумушун уста бардыра, кьайын бла, жууукъ бла, кьоншу бла да жарашулу тургъан, уллугъа уллуча, сабийге да кесича селеше билген терен акъыллы адамды.

Гитчелигимде мен Нюржанны кийиз ургъан заманында кьатында турургъа бек суйюучю эдим. Аны юйюнде аланы тюрю-тюрюлерин кёрлюксе. Оюуларына, бояуларына кьарасанг, бирчаларын тапмазса. Хар бирини уа кесини энчи аты. Ала халкыны адеп-кылыгын, хунерлигин, жашау турмушун кёргозтедиле.

Бу ишни бир кюн бла билип кьоялыкъ туюлосе. Аны ауарасы кепдю: ююнню жууаргъа, бояргъа, аны тарай билирге да керек болады.

Хау, ююнню жарашдыруу тынч болмагъанын ким да биледи. Алай анга да кьарамай, Нюржан кеси ёмюрю ол иш бла суйюп кюрешеди. Аны бир талай кийизин тыш кьыраллагъа да алгъандыла. «Бирде, кесим ойлагъанча, тап боладыла, бирде уа, не бек кюрешсем да, оюула тап тюшмейдиле. Сора ол заманда мен, бир кесек солуу алып, жангыдан турама ишиме», - дейди огъурлу ынна. «Бек

суйген кийизинг а кьайсыды», - деп соргъанымда, бироз тынгылай кетип: «Барысына да мен кесим жан салгъанчадыла, аны себепли бары да манга бирча багъалыдыла», - деди.

Кызы Жансурат а анасыны кийизлери битеуроссей кёрмючледе, конкурслада да кёргозтюлгенлерин, алчы жерле да алгъанларын да ёхтемлик бла айтады. «Алай кеси уа аллай жерлеге барыргъа бир заманда да унамагъанды.

1989 жылда уа Москвадан «Советская женщина» журналдан бир талай адам келип, хапар сурап кетген эдиле. Сора изданияны биринчи бетинде анабызны суратын да чыгъаргъан эдиле. Биринчи каналдан да жокълагъандыла бизни, телевизор бла да кёргозтген эдиле. Алай анабыз асыры уялчакъдан, ол затланы ахыры бла да жаратмайды. Мен санга аны айтханымы билсе да, ыразы боллукъ туюлду», - дегенди.

-Ара шахарчыла уа Нюржанны юсюнден кьайдан билген эдиле, - деп сорама.

-Бир эллибиз, аты айтылгъан суратчы Акъкызыланы Якуб ол заманда республикада белгилли художник, бусагъатда Австралияда жашагъан Курманаев Юрий Алексеевични алып келген эди бизге анабызны кийизлерин кёргозтюрге. Андан сора аны тюрю-тюрю конкурслагъа чакъырып тебиреген эдиле», - дейди Жансурат.

1990 жылда уа тыш кьыралланы келечилери да келип, бизде «Эрирей» деген уллу фестиваль бардырылгъанды. Анда Нюржанны ишине бийик багъа берилгенди. Арта ол аукционнга салынып, аны уа Москваны халкы усталыкылары музейи сатып алгъан эди. Ол бююн да анда тагъылады. Фестивальдан сора РСФСР-ни Художниклерини союуну халкы искусстволары жаны бла комиссиясы Нюржаннга «Халкы уста» деген сыйлы ат атагъан эди.

Мени Нюржаннга хурметим асыры уллудан, хар тюбегеним сайын бир бек кьууанама. Ма бююн да алай болдум. Бетинден нюр ура сабыр селешгени, кезлерини огъурлулуклары жюрегиме хошлукъ, сабырлыкъ сала, алай ушакъ этеме аны бла. Юйю толу сабийи, туудугъу. «Быладыла мени байлыгым», - дейди насыплы ынна.

Аланы туурасындан кьарай, саулукъ-эсенлик тилей, шукур этеди. Сегиз сабий, онжети туудукъ, аладан туугъан да жетеулен-хар бири, тюз жолдан таймай, халал кыыйынылары бла жашайдыла.

Нюржаннга 85 жыл болады. Ол ариу юйор ёсдюргенди. Намыс-сыйгъа багъа берилген жерде насып болмай амал жокъду. Энтта да кеп жылланы сабийлерингден, аладан туугъанладан да кьууана жаша, дейбиз биз, андан айырыла.

ШАУАЛАНЫ Разият.

СУРАТДА: (башында) Нюржанны «Советская женщина» журналда чыкыгъан сураты.

КЁРМЮЧ

Тамбланы жарыкылыгына ийнаныу бла

Бу кюнледе Кьабарты - Малкьарны Миллет музейинде «Жюрегими дунясы» деген ат бла кёрмюч кьуууалгъанды. Анда саулукуларында чекленген онглары болгъан сабийлени ишлерин кёрюрге онг болгъанды. Пластинден, кьагъытдан, минчакъладан жарашдырылгъан жарык чыгъармала кьараучуну сейирсиндирген эдиле.

Сабийлени хунерлерине, фахмуларына кере беш тюрю номинацияда саугъала, грамотала, сертификатла да бергендиле. Аланы араларында ариу жырлагъанла, сурат жазгъанла, назмула айтханла, тепсей билген-

ле бек кепдюле. Артыкыда пластилинден хар материк, айрыкам да белгиленип ишленген глобус, туюмелен сурат, тамаша жасалгъан чокъуракъчыкыладан назы терекчикле кеплени эслерин бийлегендиле.

Сабийле ариу назмула, жырла да айтхандыла, аны бла чекленмегенлей, кеслери хазырлагъан тепсеуле бла да кьууандыргъандыла. Бютюнда бег а мзодок тепсеуню кёргозтген кызычыкыны, кьанкьазча сюзюлюп, кел кётюргенине кызыу кьарсла бла тюбегендиле.

Быллай конкурс Нальчик шахарны билим берю де-

партаменти бла Сабий эм жаш тёлю чыгъармачылыкъ арасыны болушлугъу бла бешинчи кере бардырылады. Была жыл сайын жангы саугъала кьуурап, анга кьатышханланы келлерин аладыла. Бу иш саулукуларында чекленген онглары болгъан жаш адамлары республиканы жамауат жашауна тири кьошарча, ала тенглерни бла ушакъла бардырырча, келлик кюнде усталыкъ жаны бла кеслерине тийишли жер табарыкларына ийнандырырча себепликди.

-Арабызда бююнлюкде 1407 сабий окъуйду. Сакъатлыкларынын чертип турмай-

быз, ала да, бизнича, адамла болгъанларын ангыласала суюбиз. Кесигиз да кёресиз, кьаллай фахмулула бардыла араларында. Ала бу дуняны, кертисин айтханда, бизден эсе ариу кёредиле, ангылагъан да кеслерича энчи этедиле. Аны себепли аланы келлерин кётюрюп, айныуларына да уллу эс бурургъа барыбыз да борчлубуз, - дегенди сагъынылгъан араны башчысы Светлана Бицуева.

Жыйылууну ахырында уа, битеу конкурсантла сахнагъа чыгып, «Биз биргебиз» деген жырны айтхандыла.

МУХАММАТЛАНЫ А.

ШЁНДЮГО ЗАМАНЫ ТАРЫХЫ

Россейни башчыларынан кыайсыны рейтинги мажалды?

Белгили политолог, МГУ-ну Бийик телевидение школу деканы Виталий Третьяков XX-XXI ёмюрде кыралыбызны бачамаларыны рейтингин кырашдырганды. Ол ишни не мурат бла кыолга алганын, аны кыаллай амалла бла бардырганын да анылатханды.

Политиклени балларын санарга не керекди

Россейге тюрлю-тюрлю кезиуледе башчылык этген адамлага арт заманда артыкыда уллу эс бурулады. Аны алайлыгы кеп болмай ётюп кеткен юбилейле бла байламлы болур, эштада, - Ельцинни бла Горбачевну 85-жыллыклары, Хрущев Сталинни сёкген XX съездни 60-жыллыгы, Февраль эмда Октябрь революцияланы 100-жыллыклары да. Былайда Николай патчахны, Керенскийни бла Ленинни да сагынмай кыалай кыойгун. Жамауат XX эмда XXI ёмюрлени баш политика оюучуларына багга бичерге кюрешеди.

Алай ол тюз болганын бла кыалганын а башчылык кыайында: хар экспертти да кесини энчи амалы, тергеу барды. Аны бла кыалса уа! Бусагьатда политиклени сюзмеген жокьду. Артистле, артык уллу хунерлери болмаган литераторла, уякь партияланы башчылары, шоуменле, аладан айырылган комедивуманла да телетрибунадан бачамаланы оюуларын этедиле.

Ахшы, осал, аламан, бир да болмачы

Кырал башчылага тюз багга бериле ёлчечи бармыды? Мен кесиме аны былай тохташдырганма:

Осал оюучу кыралны алгындан эсе осал халга жетдиреди.

Болмачы оюучу кыралыны он жылла неда ёмюрлени ичлеринде окуна ёсюп барган даражасын кысыха заманы ичинде тюрюредди.

Ахшы оюучу кесинден сора кыралны алгынча, ол властыа келгинчи, халында кыояды.

Аккылы оюучу кыралны алай бийикге кетиреди, андан сора властыа келгенле аны бузалмача.

Аламан оюучу анга дери оюлган кыралны аягы юсюне салады эмда ол алайлай кеп жылланы сакланьрча этеди.

Ма ол ёлчемлени эсе алып, мен 10 бачамага багга бичерге кюрешгенме: **Николай Экинчиге, Керенскийге, Ленинге, Сталинге, Хрущевга, Брежневге, Горбачевга, Ельцинге, Медведевге, Путинге** (Медведевни алга Путин шёндю да президентлик ишин бардырганы ючюн салганма).

Жетишимлени ёлчемлери

1. Башчылык этиуню эсеплери. Кыралда халны иглендиргенмиди, огьесе алгындан эсе бекми тозуратханды.

2. Кыралны жерин кенгертгенмиди огьесе гитчертгенми этгенди.

3. Халкыны саны ёсгенмиди огьесе азайганмы этгенди.

4. Жашау кыолайлык.

5. Экономика болум.

6. Урушда хорламла (неда хорлатыу, ол санда Граждан урушда, башха кыаугалада да).

7. Жалынчаксыз политика. Халкыла аралы суверенитети не халдады.

8. Россейни сёзюню, ол санда ниетини да, битеу дуняда магьанасы.

9. Властыдан кетиуню сылтауу. Бачаманы тайдырганмы этгендиле; кыачханмыды; закон бламы кетгенди огьесе

ёлюпму. Ма ол шартла бачама властыа кыалай келгенден эсе магьаналыдыла. Властыа не тюрлю амал бла да келирге боллукьду. Алай андан тайдырыу-политикни бек сыйсыз этген ма олду.

10. Бачама халкыны эсинде кыалай бла кыалганы. Жашай барган кыадарымда кырал оюучуга бек тюз багганы халкы бичгенине тюрюне барама.

Энди башында ёлчемлени бирге кыошайыкь да, кимге кыаллай бир балл жетгенине кыарайыкь. **Ленин-10 балл, Сталин-10 балл, Путин-9 балл, Брежнев-9 балл, Медведев-4 балл, Николай Экинчи-4 балл, Хрущев-3 балл, Горбачев-1 балл, Керенский-0 балл, Ельцин-0 балл.**

Балла кыалай салынгандыла

«Кыралны жерин кенгертти» жаны бла Ленинге бийик багга берилгенди.

Арт сёзю орнуна

Горбачев бла Ельцин чынгты реформаторла болганмыдыла

Кепле былай соругга да болурла: бу статьяны автору репрессияланы, кырал башчылары демократия халда оюу этиулерини, реформаторлыкларыны юсюнден сагынмай не кыойганды?

Жууаплайма. Реформаторлыкны жаланда реформала жетишимли болсала, эсге алырга керекди. Ала кыралны тозуратхан эселе, кыара-кыатышылыкыга келтирген эселе уа, аланы юслеринден айтыр кереклиси жокьду.

Горбачев реформаторму эди? Хау дерге боллукьду. Алай аны ахыры уллу палаха келтиргенди. Да сора анга реформаторгача плюс салырга кыерекди? Арталлыда угьай. **Ельцин** бла да иш тюз алайды.

Брежнев а реформаторлыкны кыатына жууукь да келмейди. Аны кыой, ол кыралны арталлыда айнытмаганды, жеринден тепдирмегенди. Болсада андан сора келгенле деменгили кыралны кыойганды. Реформатор болмаганлыкыга, тозуратхан да этмегенди, болган байлыгынын саклаганды эмда тарыхха даражасын тюрюрмей киргенди.

Реформала ючюн кыаллай багга тёлленгени да бек магьаналыды. Ол халкыны саныны азайганы неда кёбейгени бла ёнчеленеди. Ол жаны бла **Сталинге** - плюс, **Ельцинге** уа минус салырады. Мында дагыда тарых сылтаула эсге алынадыла. Граждан урушну кезиунде эмда революциядан сора репрессияла болмазга боллукьму эдиле? Угьай. Россейден башха жерледе да.

Алай, башха жанындан а, **Хрущевга** мамыр 60-чы жыллада Новочеркаска кыозгьалыула кыатышханланы илишанга салдыртырга не затха керек эди? (Аны Сталинни заманында репрессияла кыатышханыны юсюнден а айтмай окуна кыояйым).

Былайда 1993 жылда «демократ эмда реформатор» Ельцин «Акь юйге» топла атдырганы эсибизге тюршеди. Борис Николаевич власты ючюн кыазауат этип кюрешуу бла Сталинге оздурмаганды.

«Халкыны эсинде кыалыу» дегенге дагыда «халкыны кечгенин» кыошарга боллукьду. Кыарайма да, асламла Сталинни кечгендиле, Ельцинни бла Горбачевну уа-угьай. Аны сылтауу баямды: Сталинни хорламлары болгандыла, Горбачевда бла Ельцинде уа ала жокьдула.

Мен дагыда «демократия халда оюу этиу» ючюн багга бичерге скойгенме. Алай артда ол умутуму кыойганма. Биринчиден, авторитар неда демократиялы оюучудан кыайсы иги болганын тохташдырырга кюрешгенме. Сора либералларыбызга (бек кыюсюзлерине) берилген багга кыара, авторитар оюучулары тизмесине **Ленинни, Сталинни, Брежневни** бла **Путинни** кыошханма, демократлага уа - **Николай Экинчини** (ол патчах болганына да кыарамай), **Керенскийни, Хрущевну** (кертиди, ол демократия халда оюу этгенине даулашырады), **Горбачевну, Ельцинни** (мени сартын, Ельцин бла демократиялы оюучу бир бирлерине келишмеген затладыла) эмда **Медведевни**.

Мен алага берилген багганы тергеп, таблица кыураганма да, былай болуп чыкьганды: авторитар оюучулары тёртосу да чачыла турган кыралны бирге жыйышдыргандыла (жаланда Брежневге алай этерге тюршегенди). Андан сора да, ала аны урушдан сора (Ленин бла Сталин) эмда реформаладан сора (Путин) аягы юсюне салгандыла. Кыралны жерин да кенгертгендиле.

Демократиялы бачамаланы асламысыны (Николай Экинчини, Керенскийни, Горбачевну, Ельцинни) заманларында

Не ючюн? Властыны кыолга жангыз да Россейде алып, ол алгынны Россей империяны жерини асламысын СССР-ге жыйышдырганды.

Ельцинге ол жаны бла минус салынады. Ол СССР-ни чачханы ючюн терленеди.

«Халкыла аралы байламлыкыла кюрю-тюрю» жаны бла Хрущевга барысындан да аз балл салынганды. Не ючюн? Кытай бла жарашмай, ол кыралда кесини даражасын тюрюргени ючюн.

Путинге жаланда бир минус салырга тюршегенди. 2000 жылдан 2016 жылга дери Россейни халкыны саны 370 минг адамга азайганды. Алай аны тохтатхан да Путин болганды. Арт 7 жылда уа аны хайырындан халкыны саны ёсюп барганды. Аны себепли плюс салынса, тюрюрек боллукь болур эди.

Кырал чачылганды, халкыны жашау кыолайы осалланганды, кыралны халкыла аралы даражасы да тюршегенди. Алай демократизм-ол мозахизмди, халкыга уа-садимлик этиуду. Алайды да, мен не демократия, не авторитаризм жанлы тюрюлме. Кыралга, аны адамларына да хайырлы боллукь амалла бла тюз оюу этилсин дейме.

Демократиялы реформаланы юслеринден айтханда, аланы кыралынга, жамауатынга да таплыкьда кыураялмай эсенг, башлама! Андан эсе халкыны эсинде Горбачевча угьай, Брежневча кыал...

Кыарайма да, мен сайлаган 10 ёлчем артыкыда магьаналыдыла эмда бачамага багга берилге тамамлыкь этедиле. Багга бичиуню жангы ёлчемлери да бардыла, аланы санап саны жокьду. Мен кесим окуна кыошайым «бийик билимми» дегенин. Ол не берликди ансы? Биягы Ленин бла Сталин алга чыгарла, Хрущев энишге тюршер. Брежнев а, Николай Экинчи бла тенгешдиргенде, энтта да бир минус алып. Алай Брежневни кезиунде кырал сакланганды, билимми Николай оюу этгенде уа - чачылганды. Горбачев Хрущевдан билимлимиди? Сёзсюз, алай Никита Сергеевични властыдан тайдырган этгендиле, Михаил Сергеевич а алга кыралны тозуратханды, чачханды (кеси да сыймей турганлай), андан сора уа тайдырылганды.

Политикада эсепле билимге кёре угьай, аккылы оюу этгенге, андан не хайыр келтиргенине кёре чыгарыладыла.

Мени тергеулерими, мен тохташдырган ёлчемлени жаратмаганла уа кеслери билген амалланы хайырланьрга эркиндиле. Аланы женгдирер умутум жокьду.

«Комсомольская правда».

СЕЙИРЛИК ШАРТЛА

Темир ахча чыгарылып башланганлы - 700 жыл

Бек биринчи темир ахча, анга сом дегендиле, тегерек тюрюл эди - ол кюмюш кесек болганды, асламында - ауурлугу 200 грамм тартхан кысыха таякьчыкь. Баям, ол себепден анга 200 ахча дегендиле. Аллай ауурлугу аз-кеп болган сомла да бар эдиле. Сатыу этгенде, тюркенчи, борчунга кёре, ол кюмюш таякьчыкыны кыыйырындан балта бла юзюп алганды. Аны юсюнден жазуу летописьде бек биринчи 1316 жылда тюрбейди.

Князь Дмитрий Донской кыралга оюу этген заманда уа (1363-1389), аллай ахчаны кюрютген артык тап кёрюнмей,

Новгородда капекле этип башлагандыла. Кюмюш кыралда чыгарылмаганы себепли аны бери сатыу-алыу этген тыш жерледен келтиргендиле.

Ол заманлада кырал бийлик жерлеге (княжество) бёлюнуп болганды. Аланы уа хар бири кеслери энчи ахча этгендиле. Мо-

сква бийлик, эсе келип, патчахлыкыга ётюп, ахча чыгарыуну кыолга алганды. 1534 жылда уа атлы сураты бла биринчи капек жюрютюлюп тебирегенди. Копейка деп да «всадник с копейем» деген сёздөн аталганды.

Жюз капек бир сом магьананы тутханды. Москва патчахлыкь аллай ахча системаны кыураган биринчи кырал болганды.

Жюз жылдан а, Алексей Михайлович патчахлыкь этгенде, кюмюш капеклени юсюнде «рубль» деп жазылганды. Аланы Иоахимсталь шахарда чыгарылган кюмюш талерлени эритип, алай этгендиле. Ол себепден, бу сомлага «иохимка» деп аталып, айтырга алай тап тюрюп, ол сёз «ефимка» дегенге ётгенди. Ол капекни бир жанында-атлы, бир жанында уа экибашлы кыуш болганды. Ауурлугу 28 грамм эди.

Пётр I патчахны заманында ючсомлукь алтын капек чыкьганды. Кюмюш сом а жукь-арганды, 1915 жылга дери ол 18 грамм болуп турганды. Ол кезиуде багыр капекле да этип башлагандыла.

1768 жылда императрица Екатерина Алексеевна оюуу бла кыралда казна (банк) ачылганды. Ызы бла анда болган алтын, кюмюш, багыр капеклени магьанасын тутхан кыагыт ахчала басмалап башлагандыла. Ала да, капекле, заман бла бирге тюрлене барадыла.

Басмага **МУСУКАЛАНЫ Сакинат** хазырлаганды.

Кюндюз болса, терек башында кьалган чапыракъла жерге тюшгенлеге сукъланганча, кьарайды кьарт, жолну озуп бара, аны бла саламлашхан жашлагъа, кьызлагъа. Сабий кърсе, хапар сорады юйюнден, ахлудан-жууукъдан. Ингир ала уа, хар ким кеси жумушуна болган, мал ёкюрген, макъырган, челекле сют таууш этген заманда уа, олтурады, кюнлюм кьабырла таба кьарап. Аны эси барган жолла алай узакъдыла... алай жууукъдула... Бир сагышдан бири тууа.

– Жюрегим кюйгенди да, мен тюрленген болурма. Ол дуняда тюбесек, танырмыса сен мени?–деп сорады ол суйген кьызына.

Ола, жууап бермей, кьарайды бийикден. Ким биледи, Бислимат да тюшюре болур эсине, сабийликден суйген Жамботуна бармай, эсде-бусда болмай турганлай, киши жеринде, сюрюнде, башхагъа кетгенин, анга беш сабий ёсдюргенин. Анга десе да: «Ол аладан кьрген хайыр мени болмасын!» - деп кьошуучу эди ичинден, жашлай, кьой кюте барып, туманда кьаядан кетген баш иесин эсгере.

Насып юлешинип тауусулгъандан сора тугъанладан эдиле экиси да. «Бу жерге келип, ол не уллу болса да, сен не гитче эсенг да, ыз кьоймай кетер онг жокъду», - дейди Жамбот, дуняны юсюнде киши

билмеген, ат аталмагъан не кьадар зат барлыгына сейирсине. Бислимат а кьарайды бийикден. Ангамы кьарайды, аны жанында бир зат эслеп, анданмы айыралмай турады кьзлерин, кьарагъанын а Жамбот сезип турады.

Кьазахстанда ауушхан Бислиматны, осуятын тол-

кьояр деп, тынгылап турду. Артда, жарый башлагъанда, эрттен дууагъа халкъдан алгъа барып, саламлашды: «Эрттен ахшы болсун, Бислимат!» - деди.

Дагъыда кьп хапар айтды анга. Энтта да айтады, баргъаны сайын, былай кьабырлагъа туурадан кьарап олтургъанында да. Кьадар-

Ким биледи, жаш уруш бошалганлай окъуна кьайтса, алай да болмаз эди. Ол а терк келмеди, дагъыда жыл турду аскерде, жыл айланды ахлуларын излеп. Кичи эгешчиклерин ачдан ёлтюрмез ючюн, жаратхан адамын сакълар амал тапмай, киши жеринде кьазахлыгъа барган эди.

Бислимат, аны кьргенде, кьалай ачы жиягъаны эсине тюшюп, ол кече бла кесин суугъа атаргъа баргъаны кьз аллына келип, кьартны жюреги ачыды. Тыйгъан эди кьызыны, кьучагъына кьысып, тапхан ариу сьзюн айтып. Билген этгенча, сакълай эди аны кьарангыда... Ол кюнден ары аны жанында башха тиширюу кьрюнмеди.

Энди Жамбот заманны баргъанын ёнчелемейди. Эки дуняны юсюнден сагыш эте, аны бла Аллахны арасында жюрюген минг мелекден бирине ышанып, санайды жюрек сырларын, суйгенине ол дуняда тынчлыкъ тилейди. Эсгериле бошалмазлыкъ жарыклары бла жарытадыла аны жюрегин. Тьшден тюшгенча, таугъа мингенча, жюрюйдю ол аланы бошалмазлыкъ жолларында. Ай а, жулдузлу кькден, таулу кийизге салынган акъ жамауча, тепмей, кьарайды кьартха, ол олтурган узун кьанга шинтикге, аны жанында чьгюп турган таулу парийге да.

МУСУКАЛАНЫ Сакинат.

Буюрулмагъан Болган иш Насып

турабыз деп, жашлары бери алып келгенлерине жангыдан кьууанды кьарт. Не десенг да, Аллах кимни да жатар жерин алгъадан буюрады. Адамла да кеслерини ахлуларын анда-мында бош жерледе басдырып кьоймайдыла. Ол кюнден бери жашауда ёлюмден магъаналы зат болмагъанын акъсакъал бютюнда бек сезип башлагъанды. «...Алайсыз жашауну да болмаз эди магъанасы. Ёмюрле юзюлмей да андан барадыла».

Ол кюн, тиширюуну асыраган кюн, Жамбот аны юсюнден сагышын бир чакъгъа тохтатмай барды кьабырлагъа дери... аны жерге салгынчыгъа дери... дууасы тохтагынчыгъа дери... Жиягъан а этмеди. Сьз да айтмады, ёню хырхы болуп, билдирип

ны, заманны, жашлыкъны, урушну юслеринден... Аллахха уа дау этмейди. Жюреги кьп кере малтанган эсе да, анга кьалай ёпкелесин - дунягъа Бислиматны жаратхан Аллахха?! Суйгенини сабий тансыкълыкъ бла кьараучу кьзлерин эсине тюшюрюп, ышарады ол.

Уруш бошалып, кьп айланьп, эллилери тюшген Кьазахстанга келгенде, бу сууукъ жерлеге атылып, хауа, суу жарашмай, кьпле ёлюп эдиле. Аны юйюрюнден жангыз кичи эгешчиги Мариямчыкъ кьалган эди да, кьызчыкъны да, ачдан ёлтюрюп кьоймайыкъ деп, колхоз тамата ёксюз сабийле туруучу юйге берген эди. Алай Жамбот аны тапмады. Элли жыл излегенде, сурагъанда да. Бислимат а, ала да тьрт эгеч болуп кьалган эдиле, башхагъа чыгып эди.

АНГЫЛАТЫУ

Банк картагъызыны шартларын жашырынлыкъда тутугъуз

РФ-ни МВД-сыны Нальчик шахарда Управлениясы, Кьабарты-Малкьарда Россейни башха субъектлериндеча, адамланы банк карталарындан ахча урланган кезиуле кьбейгенлерин билдиреди. Быллай аманлыкъланы тинтген а кьыйын ишледен бириди. Ол аланы этгенле кьыралны кьайсы регионунда да жашагъанлары, аланы телефонларыны номерлери уа башха адамгъа жазылгъанлары бла байламды.

Республиканы хурметли жамауаты! Хыйлачылары «ыргакъларына» тюшмез эмда ахчагъызыны тас этмез ючюн а артыкъ кьыйын болмагъан бир ненча жорукъланы сакъларгъа кьорешигиз:

- банк картагъызыны ПИН-кодун бир адамгъа да билдирмегиз. Аны жашырын жерде тутугъуз, бек игиси уа - тарихлени кьлден билсегизди. Банкوماتда ахчаны алган кезиуде тарихлени жабыгъыз, ПИН-кодну башхалагъа кьргюзтмегиз;

- «Банк-картагъыз бла байламлы чырмаула чыкъгъандыла, аланы кетерирге сюе эсегиз, бу телефон номерге сьлешигиз», деген СМС-билдириулеге да сакъ болугъуз;

- онг болгъанына кьере, ахчаны банклары мекамларында

банкоматладан алыгъыз. Сатыу-алыу жерледе автоматла да ышанглыдыла, аланы дайым тинтгенлей турадыла. Билмеген жерледе, ишеклик туудурган банкоматланы хайырланмагъыз;

- ахчаны алырдан алгъа уа, аппаратха тюрслеп кьарагъыз, аны юсюнде кьошакъ затла болмазгъа кьрекдиле. Аманлыкъчыла ПИН-кодну билер ючюн тюрлю-тюрлю амалланы этедиле, сьз ючюн, панельни юсюне картаны магнит ызын тинтген сканнерле, микро-камерала орнатыргъа боллукъдула;

- тюкенледе эмда Интернетде сатып алган затларыгъыз ючюн ахчаны айлыкъ ётдюрюлген банк-картадан телемезге кьорешигиз. Андан да игиси сатыу-алыу жумушлагъа энчи карта жюрютсегизди;

- телефон номеригизни алышсагъыз, «Мобильный банк» деген приложенины ишин тохтатыргъа унутмагъыз.

Банк-картагъыз бла байламлы чырмаула чыкъсала, андан ахча жокъ болгъанын ачыкъласагъыз, бек алгъа банкга сьлешип, аны ишин тохтатыгъыз. Ызы бла уа полициягъа белгили этигиз.

РФ-ни МВД-сыны Нальчик шахарда Управлениясыны пресс-службасы.

Саулукъ

Йод кьытлыкъ ауруугъа келтиреди

Йод не болгъанын билмеген хазна киши болмаз. Адамны ич органларыны, эндокринный системасыны иши да аны бла бек кьаты байламлыдыла. Ашазыкъда бу химия элементни жетишмегени саулай кьыралда окъуна белгиленеди. Роспотребнадзорну специалистлери айтханга кьере, ол бюгонлюкде мардадан юч кереге аз хайырланады. Ол а бир кьауум аурууну сылтаууду.

Ал кезиуде йодну жетишмегени алай бек сезилмейди. Алай адам кесини саулугъуна иги эс бурса, дайым жукъусу келип, сылтаусуз ачыуланьп, кьолу, саны тюшюп тургъанын эслесе - ала ол керекли затны кьытлыгыны шартлары болургъа боллукъдула. Аны кьой, жюрек терк-терк ишлеп, кьзлени тьгереклери кьаралып, шаугютлери ачып башлагъаны да йодну азлыгыны шартларыдыла.

Быллай кьытлыкъдан кьутулургъа юч амал барды:

1. Врач неда эндокринолог сизге жаздырган йоду болган витамин-минерал комплекслени хар кюн сайын хайырланьргъа. Аланы кеси аллыгъызгъа сайларгъа неда тохтаусуз ичип турургъа жарамайды.

2. Йоду кьп болган азыкъла ашаргъа. Ол чабакъда, инжирде, шампиньонлада асламыракъды.

3. Бу керекли зат бла байыкъландырылган продуктла сатып алыргъа. Тюкенледе шьндю йоду бла ётмек, сют, конфетле, кьалачла табаргъа боллукъду. Ол кьошулуп жарашдырылган кюшлю туз учуз келеди. Аны аш этгенде, кесигиз суйгенигизча алай хайырланьргъа боллукъсуз. Быллай тузну сатып алгъанда, йод анда алты айдан кьпге сакъланмагъанын да эсде тутугъуз.

Сабий садикледе аш-азыкъ этгенде жалаанда быллай кюшлю туз хайырланьп турулгъаны хайыр бергенди. Алай дагъыда анга юйде да эс бурулса иги боллукъду.

Басмагъа **УЛБАШЛАНЫ Мурат** хазырлагъанды.

Ыйыкълар гараскан

23 апрельден 30 апрельге дери

Кьочхар. Жашырынлыкъларыгъыз, букьдургъа кьорешген затларыгъыз жууукъ адамларыгъызгъа ачыкъланырыкъдыла. Жамауат арасында ишлегенлени уллу уруш - туююшлеге кьошуп кьояргъа боллукъдула.

Тана. Сизге сьз бла болушаллыкъ адамла бла ачыкъ ушакъдан кьачмагъыз. Кьлюгюз жаратмагъан эсеплени букьдуруп тургъандан хайыр жокъду.

Эгизле. Ишигиз тапсыз жанына бурулуп, артык аламан бармагъаныны сылтауларын излеп тургъаныгъызны кьоюп, кьысха заманны ичинде болумну тюзетирге кьорешигиз.

Айырычабакъ. Ууакъ чурумчукъла жарык кьллюлюгюзюню не хазна бузарла. Нек дегенде уллу жумушларыгъызда, алгынча, сиз жетишимли боллукъсуз.

Аслан. Аз кьллюлюгюзге, жарсыу сезимлеригизге хорлатсагъыз, ишигиз артык аламан болмаз. Бу ыйыкда кесигизни кьолгъа жыйуу изленирикди.

Кьыз. Жумушларыгъыз суйгенигизча аламан бармай эселе, сагыш этигиз-ким биледи, сиз кесигизни ишигиз бла кьореше болмазсыз.

Базманла. Жашау тириликте кьлюгюзюню кьтюрлюкдю, ырахатландырыккъды, алай аны бла бирге кьп кьарууугъузну да алыргъа боллукъду.

Акьырап. Кьп зат сизге артыкча эм заманында тамамланмагъанча кьрюнюрюкдю. Аны ючюн а хайыр келтирлик келишимлеге да угъай деп кьояргъа боллукъсуз. Иги сагыш этигиз, бир оюмгъа келгинчи.

Мараучу. Жууукъ тьгерегигизде тюрленулен хайырындан жашауугъуз сейир эм монг болурча кьрюнеди. Жангычылыкъландан кьачмагъыз!

Текемюйюз. Чурумлагъа бла келишюсюзлюкге хазыр болугъуз. Аланы хорлап, тюз жолну сайлаясагъыз, кесигизни кьарууугъузгъа бютюн ийнанырыккъсыз.

Суукъуй. Уллу жарсыула чыгъарык ишлеге кьатышып кьалыргъа боллукъсуз. Бусагъатда бир жанлыракъ туруп, билеклик излегенлеге артык жан атмагъыз болушургъа.

Чабакъла. Билмей тургъаныгъызлай кьыйын ишлеригизни тапжанына буруп кьоялыккъсыз. Жулдузла сизге жетишимле тежедиле. Хайт дегиз!

КОНФЕРЕНЦИЯ

Хакъсыз тинтиулени саны кёбейгенди

Республикалы клиника больницада «Современные вопросы лучевой диагностики. Взгляд экспертов» деген илму-практика конференция бардырылганды. Аны «Къабарты-Малкъарда терапевтлени биригиую» эм «Инвитро» лаборатория къурагъан эдиле.

Саулукъ сакълау битеудуния организациясы билдиргенге кёре, бусагъатда диагнозланы 80 проценти лучевой диагностика бла хайырланып салынады. Бизни республикада шёндю бу амалны битеу тюрлюери да бардыла.

КъМР-ни саулукъ сакълау министрине орунбасары Асанланы Алим айтханнга кёре,

2015 жылда министерство эм Медицина страхованияны жер-жерли фондуну келишимини хайырындан Къа-

барты-Малкъарда багъалы тинтиулени хакъсыз ётерге онг чыккъанды. Быйыл а тизмеге дагъыда бир ненча анализ къо-

шулганды. Энди компьютер эм магнит-резонанс томографиядан сора да, дуплекс сканирование эм аллергия бла байламлы тинтиуле хакъсыз этиледиле. Битеу да 2016 жылда он минг хакъсыз анализле планнга тюшгендиле. Сёзсюз, экономикада къыйын болумну кезиунде аллай ишлени жетишимге санаргъа боллукъду.

Конференцияда «МЕДСИ» компанияланы къауумуну баш специалисти Ф.Ахмеджанов, Россейни Саулукъ сакълау министрствосуну «Багъу-реабилитация арасыны» лучевая диагностика бёлюмюню хирургу И.Шрайнер, бизни республикадан специалистле селешгендиле.

БАЙСЫЛАНЫ Марзият.

Жандаурлукъ

Гитче Ибрагимчикни бир мураты толгъанды

Нальчикде «Гармония» деген агентство барды. Анга жаланда къызла киредиле. Аланы баш жумушлары - тойла къурауду. Алай ала аны бла къалмай, жандаурлукъ да этедиле. Санларында къыяулары болгъан эмда башха саусуз сабийчиклени юйлерине барып, муратларын, кюсеген затларын биллип, аны толтурургъа кюрешедиле.

Бу кюнледе агентствода ишлеген эгечле Майя бла Фатима Хебековала, Олеся Зашакуева,

Азамат Ибрагим бла тубер ючюн Майкопдан келгенди. Сабий аны, кёплени ичинде кёрюп, аллына чабып, бутларындан къучакълагъанды. Азамат а жашчыкъгъа жырлап, аны къоюнуна олтуртуп, къолундан тутуп да айланганды. Ол тюбешиуден сора Ибрагимни иги кесекге дери кёлю кётюрлюк, жарып тургъанды.

Азамат Биштов а Интернетде былай жазгъанды: «Ахшы кюнлю болугъуз, багъалы шуёхларым! Кёп кере

ауругъанына да къарамай, кёлсюзлюк этмейди, хар атхан таннга къууанып тюбейди. Ол мени чыгъармачылыгъымы жаратханын, манга туберге, танышыргъа суйгенин эшитип, ашыгып Нальчикке баргъанма. Аны бла тюбешип, кесим да кюч-къарыу алгъанма, дунягъа кёз къарамым да тюрленгенди. Нек дегенде мени гитче шуёхчугъум къуруда ышарып тургъан, сейрлик жарык жашчыкъды!

Уллу Аллахха минг кере шукур болсун, манга башхалагъа къолумдан келгенича болушлукъ этерге, хайырлы болургъа, керек заманда къатына табылыргъа онг бергени ючюн. Хар бирибиз да болушлукъ керекли адамгъа эс бурсакъ, дуня бютюн жарык, бютюн иги болур. Игилик этерге ашыгъайык!»

«Гармония» агентство бу кюнледе Шимал Кавказда

атлары айтылгъан жырчылары Нальчикке чакъырып, уллу концерт къурагъа хазырланады. Андан жыйылгъан ахча Къабарты-Малкъар къырал университетни ючюн курсуну студенти Светлана Тешевагъа дарманла алыргъа къоратыллыкъды.

Дагъыда агентство къурагъан акцияладан бири юч айны ичинде бардырыллыкъды. 8-чи июльда Суймекликни, юйорню, бир бирге кертичиликни кюнунде уа элли къыз той жыйрыкъла кийип, Нальчикни орамларына чыгъарыкъдыла. Андан сора да, байкерле, керти да тойлары болгъан къызла да къатышып, парад боллукъду.

ХОЛАЛАНЫ Марзият.
СУРАТЛАДА: (башында) Азамат Биштов бла Ибрагим; (тубюнде) агентстводан къызла.
Суратланы автор алгъанды.

сурат алычу Мария Нормина Шалушка элде жашагъан тёртжыллыкъ Ибрагимни жокълагъандыла. Аны аллында уа жашчыкъ телевизорда белгиле жырчы Азамат Биштовну кёрюп, къууанганын билгендиле. Аны юсюнден Интернет бла жырчыгъа билдиргендиле.

айтханма, энтта да къатлайма: онгугъуз бар эсе, болушлукъ кереклиге эс тапдырыргъа кюрешигиз! Ол ырысхы болсун деп киши да айтмайды.

Алгъаракълада Нальчикде Ибрагим деген ат бла саусуз жашчыкъ жашагъанын Интернетден билгенме. Ол,

Жоралау

Патриотлукъну дерслери

6-7 майда Нальчикни культура эм солуу паркында «Уллу Хорламны аллында» деген аскер-патриот постановка боллукъду. Аны кезиунде КъМКЪУ-ну студентлери бла «Амикс» жыр театры артистлери, совет аскер кийимле кийип, бир сутканы ичинде Уллу Ата журт урушда болумну кёрюзтюрге кюреширкидиле. Тёртюнчю курорт кёлню жагъаларында аскер отрядны лагеры къураулыкъды.

Баш ишле эрттенликде 4 сагъатда къайгылы белгиден башланырыкъдыла. Жалгъан сермешде совет солдатланы жигитликлери, Ата журт ючюн жанларын да аямагъанлары кёрюзтюлюкдюле. Ахырында урушда жоулгъан аскерчилени хурметлерине жау чыракъла жандырыллыкъдыла эмда ала суугъа жиберилкидиле. «Махтауу ёмюрлюк отуну» эсертмесини къатында уа митинг боллукъду.

Бу акцияны кезиунде дагъыда ветеранла бла тюбешиле, аскер-спорт эришуле, концертле да бардырыргъа белгиленеди.

Билдириле

23 апрельде Нальчикде Сокъурларыны битеурросей обществосуну Къабарты-Малкъар бёлюмю къурап Уллу Хорламны 71-жыллыгына жораланган «Эрудит» деген республикалы конкурс боллукъду. Анга кёзлери осал кёргенле, жамауат организацияланы бла жаш тёлю биригиулени келечилери къатышырыкъдыла.

Эришу республикада Сокъурларыны битеурросей обществосуну юйюнде ётерикди. (Ахатов атлы орам, 92) 14.00 сагъатда башланырыкъды.

Май байрамланы бардырыу бла байламлы 30 апрельден 8 майгъа дери солуу кюнледе Абхазия майданда ярмаркала боллукъ туююлдюле.

Нальчик шахар округу администрациясы.

«Литературная Кабардино-Балкария» журнал быйыл 25-жыллыкъ юбилейин белгилейди. Аны бла байламлы 2016 жылны 26 апрелинде Адабият салонда (Шогенцуков атлы орам, «Жашил театры» межямы) байрам жарашдырыллыкъды. Къурау комитет барыгъызны да къуанчлы ингирге чакъырады.

Тюбешиле 16.00 сагъатда башланырыкъды.

Учредительле: Къабарты-Малкъар Республиканы Парламенти бла Правительствосу

Баш редактор
АТТАЛАНЫ Жамал

РЕДКОЛЛЕГИЯ:

ЖАНГОРАЗЛАНЫ Нажабат
(баш редакторну орунбасары)
ТЕКУЛАНЫ Хауа

(баш редакторну орунбасары)
ТОКЪЛУЛАНЫ Борис

(жууаплы секретарь)

МОКЪАЛАНЫ Зухура (культура бёлюмю таматасы)
ТИКАЛАНЫ Фатима (жамауат-политика бёлюмю таматасы)

ТЕЛЕФОНЛА:

Редакторну приёмный - 42-63-01. Баш редакторну орунбасарлары - 42-38-21, 40-04-82. Жууаплы секретарь - 42-66-85.
Секретариат - 40-93-62. Корректорла - 42-63-52.

Газет Басманы эм асламлы информацияны эркиндиклерин къоруулау жаны бла Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-июньда регистрация этилгенди.

Регистрация номер —Н—0066. Индекс - 51532

Газетни басмагъа КъМР-ни Басма эмда асламлы коммуникацияла жаны бла къырал комитетини компьютер службасы хазыр этгенди.

Газет «Тетраграф» ООО-ну типографиясында басмаланганды.
Нальчик шахар, Ленин атлы проспект, 33

Номерге графикге кёре 19.00 сагъатда къол салынады. 20.00 сагъатда къол салынганды.

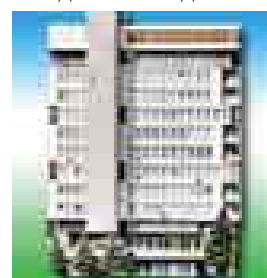
ГАЗЕТНИ НОМЕРИН ЧЫГЪАРГЪАНЛА:

Тикаланы Фатима - дежурный редактор;
Кетенчиланы Зульфия - жууаплы секретарыны орунбасары;

Зезаланы Лида - (1,2,3,4,5,6-чы бетле),
Бийчеккуланы Жаннета - (7,8,9,10,11,12-чи бетле) - корректорла.

Тиражы 2050 экз. Заказ №536
Багъасы 15 сомду

РЕДАКЦИЯНЫ ЭМ ИЗДАТЕЛЬНИ АДРЕСИ:

360000, Нальчик шахар,
Ленин атлы проспект, 5

электронный почтасы:
elbor_50@mail.ru